

Νομοθετικές &
Οργανωτικές
Προτάσεις –
Παρατηρήσεις
επί Σχεδίων Νόμου –
Ειδικές Εκθέσεις

Ο Συνήγορος, με γνώμονα την εφαρμογή των αρχών της καλής νομοθέτησης, πρόβη εντός του 2018 στην υποβολή νέων και στην επαναφορά παλαιότερων νομοθετικών και οργανωτικών προτάσεων στα αρμόδια υπουργεία και τους αρμόδιους φορείς, στον σχολιασμό σχεδίων νόμων, με ειδικές επισημάνσεις σε ζητήματα καλής νομοθέτησης, και στην εκπόνηση δύο Ειδικών Εκθέσεων, πέραν των εκ του νόμου προβλεπόμενων στο πλαίσιο της άσκησης των ειδικών αρμοδιοτήτων του, με αντικείμενο τα έσοδα των δήμων και τις κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών για οφειλές προς το Δημόσιο.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Υπουργεία

1.1. Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Προτάθηκε η τροποποίηση της διάταξης του άρθρ. 40 του Ν. 4509/2017, ώστε να διευρυνθούν οι περιπτώσεις επαγγελματιών που προστατεύονται από αγωγή ή έγκληση για γνώμη που διατύπωσαν ή αναφορά που υπέβαλαν σε σχέση με (πιθανή) κακοποίηση ανηλίκου.

1.2. Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης

Προτάθηκε η επαναφορά, μέσω νομοθετικής ρύθμισης, της δυνατότητας χρηματικής αποζημίωσης των πολιτών, όταν δεν τηρούνται εκ μέρους της διοίκησης οι προθεσμίες που προβλέπονται από τις διατάξεις του Ν. 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), σύμφωνα με το σχετικό συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα. Παράλληλα, ζητήθηκε να ληφθεί μέριμνα και για τα ήδη εκκρεμή αιτήματα των πολιτών. Το σχετικό νομικό πλαίσιο με το οποίο παρέχόταν η δυνατότητα στους πολίτες να αποζημιώνονται χρηματικά, όταν οι δημόσιες υπηρεσίες δεν απαντούν εντός συγκεκριμένης προθεσμίας σε έγγραφα αιτήματά τους προς αυτές, έχει καταργηθεί από τις 21.11.2013.³⁴⁹

349 <https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.aitisi.474270>

1.3. Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Προτάθηκε να επεκταθεί αναδρομικά η ευνοϊκή ρύθμιση που αφορά το δικαιούμενο ποσό της αντισταθμιστικής παροχής³⁵⁰ για την απώλεια του ΕΚΑΣ και στις περιπτώσεις συνταξιούχων με ποσοστό αναπηρίας 80% που παραμένουν δικαιούχοι του ΕΚΑΣ. Προτάθηκε, επίσης η εφεξής πλήρης απαλλαγή από τη φαρμακευτική δαπάνη των δικαιούχων ΕΚΑΣ που έχουν ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.

Προτάθηκε η επανεξέταση του τρόπου μεταφοράς των αρμοδιοτήτων της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (ΓΛΚ) στον ΕΦΚΑ. Συγκεκριμένα, προτάθηκε να δημιουργηθεί στον ΕΦΚΑ Γενική Διεύθυνση Συντάξεων της Γενικής Κυβέρνησης και να διατηρηθούν οι υφιστάμενες διευθύνσεις και τα υφιστάμενα τμήματα του ΓΛΚ, αλλά και το ήδη υπηρετούν προσωπικό με σκοπό την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των συνταξιούχων.³⁵¹

Προτάθηκε εκ νέου η κατάργηση της υποχρέωσης δημοσίευσης ισολογισμού φιλανθρωπικών σωματείων σε ΦΕΚ, όπως προβλέπεται στο άρθρ. 10 παρ. 2 του Ν. 111/1972, ως δαπάνη υπέρμετρη για τους σκοπούς ενός σωματείου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που τα θέτει μάλιστα σε δυσμενέστερη θέση ως εκ του σκοπού τους σε σχέση με τις επιχειρήσεις για τις οποίες η εν λόγω υποχρέωση έχει καταργηθεί και η δημοσίευση πραγματοποιείται ατελώς³⁵².

Προτάθηκε η εξέταση της δυνατότητας πρόβλεψης στο νομοθετικό πλαίσιο για τη λειτουργία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ της υποχρέωσης αναγγελίας και των προσλήψεων με συμβάσεις μίσθωσης έργου, ώστε να αποφευχθούν περιπτώσεις ψευδούς δήλωσης ανεργίας, από πρόσωπα που έχουν συνάψει τέτοιες συμβάσεις, σε διαδικασίες κατά τις οποίες η ανεργία μοριοδοτείται.

& Υπουργεία Μεταναστευτικής Πολιτικής και Υγείας

Προτάθηκε η απλοποίηση διαδικασίας απόδοσης ΑΜΚΑ σε δικαιούχους και αιτούντες διεθνή προστασία και ασυνόδευτους ανήλικους.³⁵³

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε η υπ' αριθ. πρωτ. 31547/9662/13.2.2018 ερμηνευτική εγκύκλιος, όπου διευκρινίζεται ότι: 1) η άδεια διαμονής διεθνούς προστασίας και τα δελτία αιτούντος διεθνή προστασία/αιτήσαντος άσυλο πληρούν τον τύπο των εγγράφων που ζητούν για την απόδοση ΑΜΚΑ σε ξένους υπηκόους, 2) δεν απαιτείται η ύπαρξη εργασιακής σχέσης ή η παροχή υπηρεσιών ή έργου ούτε η υπαγωγή σε φορέα κοινωνικής ασφάλισης ή φορέα υγείας και 3) δεν απαιτείται η συμπλήρωση του πεδίου ΑΜΚΑ του εκπροσώπου του ασυνόδευτου ανήλικου.³⁵⁴

350 Ν. 4411/2016.

351 <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.493148>

352 https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.epopteia_anwnimw.532259

353 <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.483189>

354 <https://www.synigoros.gr/resources/20180228-dt.pdf>

& Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης

Προτάθηκε η επέκταση της εφαρμογής της διάταξης του άρθρ. 52 παρ. 4 του Ν. 3528/2007 (Υπαλληλικός Κώδικας), που χορηγεί άδεια ανατροφής υιοθετημένου τέκνου στις γυναίκες δημοσίων υπαλλήλους, και στους άνδρες υπαλλήλους για λόγους εναρμόνισης με τη συνταγματική αρχή της ισότητας, καθώς και τις ενωσιακές αρχές της συμφιλίωσης οικογένειας και εργασίας και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

Είχε προταθεί η έκδοση εγκυκλίου για την κατοχύρωση του δικαιώματος του παιδιού χωρισμένων γονέων σε ανατροφή και από τους δύο γονείς και σε επικοινωνία με τον γονέα που δεν μένει μαζί του εντός των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών.³⁵⁵

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε η με αριθ. πρωτ. Δ11/οι.10424/238 από 16.2.2018 εγκύκλιος, που υιοθέτησε πλήρως τις προτάσεις του Συνηγόρου.

Είχε προταθεί επανειλημμένα να διευκρινιστεί με εγκύκλιο ότι η ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας δεν συμψηφίζεται με την άδεια φροντίδας παιδιού. Η στάση του υπουργείου ήταν αρνητική, με αποτέλεσμα μεγάλος αριθμός μητέρων να υποστεί απώλεια ενός εξαμήνου μειωμένου ωραρίου.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Το Υπουργείο Εργασίας έκανε τελικά αποδεκτή τη γνωμοδότηση 124/2018 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία είναι απολύτως σύμφωνη με τη θέση του Συνηγόρου. Συγκεκριμένα, βάσει της γνωμοδότησης, η χορήγηση της ειδικής άδειας προστασίας μητρότητας δεν συμψηφίζεται με την άδεια φροντίδας παιδιού, αλλά παρατείνει την άδεια φροντίδας παιδιού κατά ένα εξάμηνο³⁵⁶.

1.4. Υπουργείο Εσωτερικών

Ζητήθηκε η διασφάλιση της ορθής εφαρμογής του άρθρ. 5 του Ν. 3345/2005 από τους δήμους, προκειμένου να μην επιβάλλονται αναδρομικά δημοτικά τέλη σε ακίνητα που δεν χρησιμοποιούνταν και δεν ηλεκτροδοτούνταν στο παρελθόν, σε περιπτώσεις υποβολής της προβλεπόμενης υπεύθυνης δήλωσης σε χρόνο μεταγενέστερο αυτού της διακοπής ηλεκτροδότησης.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με το άρθρ. 222 του πρόσφατου Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ Α 133) ρητά προβλέπεται ότι η απαλλαγή από τα δημοτικά τέλη των μη χρησιμοποιούμενων και μη ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων ξεκινά από την ημερομηνία υποβολής της σχετικής δήλωσης προς τον οικείο δήμο. Σε ό,τι αφορά τις υφιστάμενες οφειλές, όπως επανειλημμένα ζήτησε ο Συνήγορος, προβλέπεται διαγραφή ή παράλειψη βεβαίωσής

355 <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.sta8moi.492465>

356 <https://www.synigoros.gr/?i=equality.el.imfyloworkprivate.538876>

τους, εφόσον έχει ήδη υποβληθεί η υπεύθυνη δήλωση περί μη χρήσης ή έχει υποβληθεί μέσα σε έξι μήνες από την έναρξη ισχύος του νόμου³⁵⁷.

Προτάθηκε η ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας η οποία θα ρυθμίσει λεπτομερώς το ζήτημα της απαλλαγής των ουδέποτε ηλεκτροδοτηθέντων ακινήτων από τα δημοτικά τέλη, δεδομένου ότι η κατηγορία αυτή δεν συμπεριλήφθηκε ρητά στο άρθρ. 222 του Ν. 4555/2018. Προτάθηκε επίσης η παροχή οδηγιών προς τις δημοτικές υπηρεσίες σχετικά με παράλειψη βεβαίωσης των τελών σε μη χρησιμοποιούμενα ακίνητα στα οποία η ηλεκτροδότηση διακόπηκε λόγω οφειλών.

Προτάθηκε σειρά βελτιώσεων στον Πρότυπο Κανονισμό Λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Οι προτάσεις του Συνηγόρου περιλήφθηκαν στον νέο Πρότυπο Κανονισμό Λειτουργίας των Δημοτικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών (ΚΥΑ 41087/29-11-2017, ΦΕΚ Β 4249/5-12-2017). Ειδικότερα προβλέφθηκε: α) η μέριμνα των σταθμών για τον ορισμό εξειδικευμένου προσωπικού ή συνοδού σε περιπτώσεις παιδιών με σωματικές, πνευματικές, ψυχικές παθήσεις ή αναπηρίες, β) η εξαίρεση της ιδιότητας του δημότη από τα κριτήρια μοριοδότησης για την επιλογή των δικαιούχων εγγραφής, γ) η απαγόρευση εξαίρεσης από τη φιλοξενία παιδιών μη αυτοεξυπηρετούμενων ως προς την ατομική τους υγιεινή, δ) η δυνατότητα πρόβλεψης για εγγραφή με ελλιπή δικαιολογητικά σε περίπτωση ευάλωτων ομάδων, ε) η δυνατότητα καθορισμού εύλογου ύψους τροφείων σύμφωνα με την οικονομική δυνατότητα των οικογενειών των φιλοξενούμενων παιδιών, ε) η ρητή απαγόρευση για οποιονδήποτε λόγο λεκτικής, ψυχολογικής και σωματικής βίας, προσβολής της προσωπικότητας και σωματικής τιμωρίας των παιδιών (άρθρ. 13, παρ. 1, εδ. στ´) και στ) η παροχή οδηγιών για την αντιμετώπιση έκτακτου περιστατικού ή περιπτώσεων παιδιών με διαβήτη, αλλεργίες, επιληψία ή άλλες παθήσεις.³⁵⁸

Προτάθηκε στα έγγραφα αστικής-δημοτικής κατάστασης του παιδιού που υιοθετείται ή αποκτάται με παρένθετη μητρότητα από μόνο γονέα να αναγράφονται μόνο τα στοιχεία του νόμιμου γονέα και να μην καταχωρίζονται υποχρεωτικά τα στοιχεία και του φυσικού γονέα του άλλου φύλου ή της παρένθετης μητέρας, όπως επέβαλλε η διοίκηση. Η πρόταση περιλάμβανε και την κατοχύρωση της δυνατότητας να λαμβάνεται προαιρετικά το όνομα ή και το επώνυμο γονέα του άλλου φύλου με τις διαδικασίες του ΝΔ 2573/1953 και της ΥΑ 91400/2961/2001.³⁵⁹

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η πρόταση έγινε δεκτή για τα παιδιά που υιοθετούνται από μόνο γονέα³⁶⁰, όχι όμως για τα παιδιά που αποκτώνται από μόνο άνδρα μέσω παρένθετης μητρότητας.

357 https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.telos_ka8ariotitas.474864

358 <http://www.0-18.gr/gia-megaloy8/deltia-typoy/apodochi-protaseon-toy-synigoroy-toy-politisto-neo-protypo-kanonismo-leitoyrgias-dimotikon-paidikon-kai-brefonipiakon-stathmon>

359 https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.ekdosi_eggrafwn_pistopoitikwn.522531

360 Με το άρθρ. 249 παρ. 8 του Ν. 4555/2018

Ζητήθηκε η πλήρης απαλοιφή του πεδίου «θρήσκευμα» από τα έγγραφα των δήμων που καλούνται να συμπληρώσουν όσοι επιθυμούν να τελέσουν πολιτικό γάμο ή να συνάψουν σύμφωνο συμβίωσης και η προαιρετική –και όχι υποχρεωτική– αναγραφή του θρησκευάτος στις σχετικές ληξιαρχικές πράξεις.

Προτάθηκε η ανάκληση της οδηγίας-εγκυκλίου (ΔΙΑΔΠ/Φ.Β.3/14395/02.06.2009) του Υπουργείου Εσωτερικών για τη μη χορήγηση του μειωμένου ωραρίου σε υπαλλήλους γονείς τέκνου με αναπηρία το οποίο δεν συνοικεί με τον υπάλληλο γονέα, βρίσκεται σε ίδρυμα που μπορεί να είναι και σε άλλη πόλη ή είναι φοιτητής ή αυτοσυντηρείται, δηλαδή είναι μεγάλο σε ηλικία, εργάζεται ή έχει δική του οικογένεια. Διαφορετικά, προτάθηκε να εξειδικευθούν οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι δικαιούχοι με νέα νομοθετική ρύθμιση.

Προτάθηκε να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση που να προβλέπει ρητά την παραγραφή ως αιτία διαγραφής χρεών, στο πλαίσιο του άρθρ. 174 του Ν. 3463/2006, καθώς διαπιστώθηκε ότι το θέμα δεν τυγχάνει ενιαίας αντιμετώπιση από τους δήμους.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

Είχε προταθεί η τροποποίηση διάταξης του άρθρ. 2 του ΠΔ 27/1986, ούτως ώστε να επιτρέπεται η λήψη κανονικής άδειας από το αστυνομικό προσωπικό της ΕΛΑΣ, ακόμη και όταν οι υπάλληλοι επανέρχονται στην υπηρεσία τους έπειτα από μακρά αναρρωτική άδεια και δεν έχουν συμπληρώσει εξάμηνο από την επάνοδό τους.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Το επίμαχο εδάφιο καταργήθηκε με το άρθρ. 3 του ΠΔ 10/2018 (ΦΕΚ 21 Α΄/08.02.18).

1.5. Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής

Προτάθηκε: α) η ενίσχυση του συστήματος υποδοχής ανηλίκων με τον καλύτερο συντονισμό των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, ώστε να μειωθούν οι χρόνοι αναμονής για τοποθέτηση σε ξενώνα, β) η αύξηση της δυναμικότητας των δομών φιλοξενίας με τις αναγκαίες θεσμικές βελτιώσεις ίδρυσης και λειτουργίας, καθώς και με την ενίσχυση του συστήματος με εναλλακτικές μορφές και δομές φροντίδας και υποστήριξης και γ) η λήψη και άλλων, παράλληλων μέτρων για την αποφόρτιση του συστήματος υποδοχής και φιλοξενίας, όπως η προώθηση και υλοποίηση των μεταφορών στο πλαίσιο των διαδικασιών οικογενειακής επανένωσης (και μετεγκατάστασης), που θα συνέβαλλε σημαντικά στην απελευθέρωση δεκάδων θέσεων φιλοξενίας σε εξειδικευμένες δομές για ασυνόδευτους ανηλίκους.

Προτάθηκε η βελτίωση του πλαισίου και της οργάνωσης των εμπλεκόμενων υπηρεσιών για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση των διαδικασιών πρόσβασης ανηλίκων στο άσυλο.

& Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Προτάθηκε: α) η έκδοση οδηγιών προς όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες ως προς την εφαρμογή του ισχύοντος πλαισίου και β) η διαμόρφωση ολοκληρωμένου ενιαίου πρωτοκόλλου, προς αποφυγή αποσπασματικής διαχείρισης και διαφοροποιούμενων πρακτικών, για τη διακρίβωση ηλικίας ασυνόδευτων αλλοδαπών.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

Είχε προταθεί η εισαγωγή διευκρινιστικής διάταξης στον Ν. 4251/2014 για το ότι η ονοματοδοσία τέκνων πολιτών τρίτων χωρών χωρίς νόμιμη διαμονή τα οποία γεννήθηκαν στην Ελλάδα δεν συνιστά περίπτωση απαγορευμένης συναλλαγής της διοίκησης με τους γονείς τους.³⁶¹

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εξαιρέθηκε ρητά η ονοματοδοσία νεογνού από την απαγόρευση συναλλαγής της διοίκησης με πολίτες τρίτων χωρών χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα.³⁶²

1.6. Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Προτάθηκε η συμπλήρωση των διατάξεων του ΠΔ 141/2014, ώστε να δοθούν, υπό προϋποθέσεις, δικαιώματα υπηρεσίας στους Μηχανικούς Εμπορικού Ναυτικού Γ΄ Τάξης, καθώς σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις οι προαναφερόμενοι δεν διαθέτουν δικαιώματα υπηρεσίας ήδη από την 1.1.2017 και, συνεπώς, δεν δικαιούνται να ασκήσουν το επάγγελμά τους.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ενημέρωσε τον Συνήγορο ότι εξετάζει τη δυνατότητα τροποποίησης των διατάξεων του σχετικού κανονιστικού πλαισίου.

Προτάθηκε η τροποποίηση του άρθρ. 6 του ΠΔ 80/2015 κατά τρόπο που να μην εξαρτά τη χορήγηση της εννιάμηνης άδειας ανατροφής τέκνου σε υπαλλήλους του Λιμενικού Σώματος από τον τρόπο λήψης της άδειας κυήσεως από τις γυναίκες λιμενικούς ή τις συζύγους των ανδρών λιμενικών υπαλλήλων.

& Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

Προτάθηκε η έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στο άρθρ. 14 του Ν. 3450/2006, καθώς η άπρακτη παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος από τη θέση της εν λόγω εξουσιοδοτικής διάταξης σε ισχύ προκαλεί δυσμενείς συνέπειες στα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (Α΄ Τάξης) που εισήλθαν σε αυτές πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 και των αποφοίτων

361 https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.katoxirwsi_onomatatos.509119

362 Άρθρ. 31 παρ. 8 του Ν. 4540/2018.

των Ανώτερων Δημοσίων Σχολών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΔΣΕΝ). Με το εν λόγω διάταγμα θα καθορισθούν οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την αναγνώριση ισοτιμίας των διπλωμάτων τους με τα αντίστοιχα πτυχία των ΤΕΙ.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων υποστήριξε ότι οι Σχολές του Εμπορικού Ναυτικού ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, επομένως η πρωτοβουλία για την έκδοση του κρίσιμου προεδρικού διατάγματος υπάγεται στην αρμοδιότητά του ως άνω υπουργείου. Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής επισήμανε ότι οι σχετικές προσπάθειες που καταβλήθηκαν το 2006 απέβησαν άκαρπες. Περαιτέρω, ενημέρωσε τον Συνήγορο ότι, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, επανεξετάζει υφιστάμενο σχέδιο προεδρικού διατάγματος, χωρίς να μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια ο χρόνος ολοκλήρωσης των σχετικών διαδικασιών. Ο Συνήγορος δεν έχει ενημερωθεί για την έκδοση του προαναφερθέντος προεδρικού διατάγματος.

1.7. Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης

Προτάθηκε η τροποποίηση του Ν. 4497/2017 (άρθρ. 9 και 11), προκειμένου να μην αποτελεί προϋπόθεση έκδοσης και ανανέωσης της άδειας παραγωγού-πωλητή η βεβαίωση ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας. Με τον τρόπο αυτό δεν θα παρεμποδίζονται από την άσκηση της εργασίας που επέλεξαν πρόσωπα με οφειλές στο Δημόσιο. Κατά την άποψη της Αρχής, η προάσπιση των δημοσιονομικών συμφερόντων του Δημοσίου δεν μπορεί να φτάνει μέχρι του σημείου του περιορισμού ή αποκλεισμού του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος στην εργασία.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Δυνάμει του άρθρ. 84 του Ν. 4582/2018, τροποποιήθηκαν οι διατάξεις των άρθρ. 11 και 22 του Ν. 4497/2017, όπως είχε ζητήσει ο Συνήγορος, έτσι ώστε να μην απαιτείται ασφαλιστική ενημερότητα για την ανανέωση των αδειών παραγωγών-πωλητών λαϊκών αγορών. Αντίστοιχα, για τη θεώρηση των αδειών πωλητών υπαίθριου εμπορίου η ρύθμιση προβλέπει να μην απαιτείται πλέον φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα.

1.8. Υπουργείο Οικονομικών

Προτάθηκε τα ταξινομηθέντα από γονείς παιδιών με αναπηρία αναπηρικά ΙΧ επιβατικά οχήματα να απαλλάσσονται και από τα τέλη κυκλοφορίας χωρίς περαιτέρω διαδικασία. **Ανταπόκριση της Διοίκησης:** Θεσπίστηκε προσθήκη στο ισχύον πλαίσιο³⁶³ σύμφωνα με την οποία «η απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας που δικαιούνται οι ανήλικοι ανάπηροι των παραπάνω κατηγοριών δύναται να παραχωρείται έως την ενηλικίωσή τους στο πρόσωπο που ασκεί τη γονική μέριμνα ή για οποιονδήποτε λόγο έχει την επιτροπεία τους για ένα μόνο όχημα, έστω και αν ασκεί τη γονική μέριμνα ή την επιτροπεία σε περισσότερους ανήλικους αναπήρους...»³⁶⁴.

363 Άρθρ. 16 του Ν. 1798/1988 (Α' 166)

364 Ν. 4539/2018 ΦΕΚ Α' 85, άρθρ. 29.

Προτάθηκε η ανάληψη νομοθετικών και οργανωτικών πρωτοβουλιών, προκειμένου να αρθούν οι σοβαρές διοικητικές δυσλειτουργίες στην Κτηματική Υπηρεσία του Ν. Κυκλάδων, οι οποίες ενδεχομένως να αφορούν και άλλες Κτηματικές Υπηρεσίες. Ο Συνήγορος τόνισε ότι η ελλιπής στελέχωση οδηγεί σε μεγάλες χρονικές καθυστερήσεις διεκπεραίωσης υποθέσεων που σχετίζονται, είτε έμμεσα είτε άμεσα, τόσο με την προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος όσο και με τον κατασκευαστικό κλάδο, ο οποίος δύναται να δημιουργήσει σημαντική προστιθέμενη αξία στην ελληνική οικονομία, ιδιαίτερα στην τρέχουσα κρίσιμη χρονική συγκυρία.

& Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Προτάθηκε η ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας, προκειμένου να διασφαλιστεί η μη κατάσχεση των αγροτικών επιδοτήσεων που προστατεύονται από τον νόμο, καθώς ο Συνήγορος εντόπισε διχογνωμία μεταξύ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και του Υπουργείου Οικονομικών σε ό,τι αφορά την αρμοδιότητα ενημέρωσης ως προς την υπαγωγή των αγροτικών ενισχύσεων στο ακατάσχετο³⁶⁵. Προτάθηκε επίσης να θεσπιστεί ακατάσχετο στη βασική ενίσχυση, το οποίο να σχετίζεται με το μέγεθος και, επομένως, τις ανάγκες της αγροτικής εκμετάλλευσης, με την επισήμανση ότι το ύψος του ορίου θα μπορούσε να αποτελεί ποσοστό της αξίας των δικαιωμάτων βασικής ενίσχυσης.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με το άρθρ. 12 του Ν. 4587/2018 προστέθηκε παρ. 5 στο άρθρ. 32 του Ν. 4314/2014, που ορίζει ότι «Οι προκαταβολές, οι ενδιάμεσες και οι τελικές πληρωμές που λαμβάνουν οι δικαιούχοι βάσει καθεστώτων στήριξης στα πλαίσια της κοινής αγροτικής πολιτικής, οι οποίες αφορούν: α) τη βασική ενίσχυση, β) την πράσινη ενίσχυση, γ) τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε γεωργούς νεαρής ηλικίας, δ) τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικροκαλλιεργητές, ε) τις συνδεδεμένες ενισχύσεις και στ) την ειδική ενίσχυση βάμβακος του Κανονισμού 1307/2013, δεν κατάσχονται στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, δεν υπόκεινται σε κανενός είδους παρακράτηση και δεν συμψηφίζονται με οφειλές προς το Δημόσιο και οποιονδήποτε φορέα του δημόσιου τομέα, καθώς και προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, μέχρι του ποσού των επτά χιλιάδων πεντακοσίων (7.500) ευρώ ετησίως. Σε περίπτωση επιβολής κατάσχεσης σε τραπεζικές καταθέσεις εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων ως τρίτων, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι πληρωμές των ανωτέρω άμεσων ενισχύσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την επιβολή της κατάσχεσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας...».

& Υπουργεία Εσωτερικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Προτάθηκε μια γενικού χαρακτήρα ρύθμιση που να προστατεύει από κατάσχεση τα πάσης φύσεως προνοιακά βοηθήματα και επιδόματα, τα οποία χορηγούνται προς πολίτες ευπαθείς και οικονομικά ευάλωτους για διαφορετικούς λόγους, υγείας ή ανεργίας ή κοινωνικής περιθωριοποίησης, είτε είναι περιοδικώς καταβαλλόμενα είτε έκτακτα είτε

365 <https://www.synigoros.gr/resources/docs/eidiki-ekthesi-katasx-trap-logar-gia-ofeil-pros-to-dim.pdf>

αφορούν ΑμεΑ είτε όχι είτε εισπράττονται απευθείας από τον δικαιούχο είτε από γονέα/ κηδεμόνα ανηλίκου ή συμπαραστάτη συμπαραστατούμενου είτε κατατίθενται σε ατομικούς είτε σε κοινούς λογαριασμούς. Ο Συνήγορος φρονεί ότι η προτεινόμενη γενικής φύσεως διάταξη θα αποτελέσει σημαντική ασπίδα προστασίας για τα πενιχρά εισοδήματα των ευπαθών αυτών ομάδων, εκπληρώνοντας έτσι τον κοινωνικο-οικονομικό σκοπό της θέσπισης και χορήγησής τους.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη έγινε αποδεκτή σε ό,τι αφορά την προστασία από τον συμψηφισμό και την κατάσχεση των αναπηρικών προνοιακών επιδομάτων. Συγκεκριμένα, το άρθρ. 11 της πρόσφατης υπ' αριθ. Δ12α/Γ.Π.οικ. 68856/2202 (ΦΕΚ 5855/Β/28.12.2018) Υπουργικής Απόφασης προβλέπει ότι «...το ποσό προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση ή κράτηση χαρτοσήμου, δεν κατάσχεται, ούτε συμψηφίζεται με ήδη βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο, ιδιώτες ή πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα»³⁶⁶.

& Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Προτάθηκε η μη προσμέτρηση στο συνολικό φορολογητέο εισόδημα των προνοιακών επιδομάτων που καταβάλλονται περιοδικά σε άτομα με αναπηρία, τα οποία, σύμφωνα με το άρθρ. 14 παρ. 2 του Ν. 4172/2013, όπως ισχύει, θεωρούνται συναφή προς το εξωδιδρυματικό επίδομα ποσά και εμπίπτουν στις κατηγορίες εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις. Ο Συνήγορος επισήμανε ότι η προσμέτρηση των προνοιακών επιδομάτων στο εισόδημα αφενός μπορεί να οδηγήσει στην απώλεια φορολογικών απαλλαγών, αφετέρου δεν συνάδει με τον σκοπό χορήγησής τους, ο οποίος είναι η οικονομική ενίσχυση των ατόμων με αναπηρία.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Η πρόταση της Αρχής έγινε αποδεκτή με το άρθρ. 11 της υπ' αριθ. Δ12α/Γ.Π.οικ. 68856/2202 (ΦΕΚ 5855/Β/28.12.2018) Υπουργικής Απόφασης, σύμφωνα με το οποίο «τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται ως προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας, δεν εμπίπτουν σε καμία κατηγορία εισοδήματος και επομένως δεν φορολογούνται...». Το ίδιο άρθρο προβλέπει επίσης ότι τα ποσά αυτά δεν υπολογίζονται «στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα».^{367, 368}

Προτάθηκε να τροποποιηθεί η Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών³⁶⁹ η οποία καθόρισε τις προϋποθέσεις, τα δικαιολογητικά και τη διαδικασία χορήγησης της απαλλαγής από το τέλος ταξινόμησης των αναπηρικών επιβατικών αυτοκινήτων και να μην περιλαμβάνει την προϋπόθεση της πιστοποίησης διά βίου αναπηρίας. Ο Συνήγορος θεωρεί ότι γενε-

366 https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.pros_dimosio.548776

367 https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.pros_dimosio.548776

368 Βλ. αναλυτικά πιο πάνω σελ. 87

369 Δ18Α 5038645 ΕΙ2013 (ΦΕΚ 2774 Β)

<https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.anaphries.510278>

σιουργός αιτία για τη χορήγηση της απαλλαγής είναι η ίδια η πάθηση και η σοβαρότητα της και όχι η διάρκεια αυτής και ότι η συγκεκριμένη προϋπόθεση αφενός κείται εκτός νομοθετικής εξουσιοδότησης, αφετέρου δεν συνάδει με τον σκοπό του νομοθέτη.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

Είχε προταθεί η τροποποίηση του άρθρ. 25 Α παρ. 1 εδ β' του Ν. 3842/2010, με το οποίο καταργήθηκε η μετάθεση του χρόνου φορολογίας των κληρονομούμενων ακινήτων υπό απαλλοτρίωση, κατ' εφαρμογή της υπ' αριθ. 166/2016 απόφασης της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία έκρινε τη συγκεκριμένη διάταξη αντισυνταγματική. Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με το άρθρ. 113 του Ν. 4537/2018 θεωρείται πλέον ότι στις περιπτώσεις αναγκαστικά απαλλοτριούμενων ακινήτων που αποκτώνται λόγω θανάτου ή από χαριστική αιτία, εφόσον κατά τον χρόνο κτήσης δεν έχει συντελεσθεί η απαλλοτρίωση, χρόνος φορολογίας είναι ο χρόνος συντέλεσης της απαλλοτρίωσης ή ο χρόνος άρσης αυτής³⁷⁰.

Είχε προταθεί να μην συνυπολογίζονται ως τεκμήριο για τη χορήγηση του επιδόματος πετρελαίου θέρμανσης τα ΙΧ επιβατικά αυτοκίνητα που έχουν κλαπεί. Το πρόβλημα είχε επισημανθεί από δικαιούχους του επιδόματος οι οποίοι εξαιρέθηκαν από τη χορήγησή του ως κάτοχοι περισσότερων των δύο ΙΧ επιβατικών αυτοκινήτων, επειδή σε αυτά συνυπολογίζονταν και οχήματα που δεν είχαν πλέον στην κατοχή τους, καθώς αυτά είχαν κλαπεί.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με την ΠΟΛ 1236/2018 έγινε αποδεκτό το αίτημα της Αρχής και ρητά ορίζεται ότι «...δεν συνυπολογίζονται ΕΙΧ αυτοκίνητα ευρισκόμενα σε αναγκαστική ακινησία η οποία αναφέρεται σε περιπτώσεις καταστροφής ή κλοπής³⁷¹».

1.9. Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

Προτάθηκε η έκδοση κανονιστικών πράξεων με τις οποίες θα ορίζονται οι απαιτούμενες λεπτομέρειες συμμετοχής των κατόχων τίτλων Κέντρων Διά Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης της ειδικότητας «Τεχνίτης περιποίησης χεριών και ποδιών» σε εξετάσεις πιστοποίησης ΕΟΠΠΕΠ, ώστε οι προαναφερόμενοι να αποκτήσουν το δικαίωμα άσκησης του ως άνω επαγγέλματος σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του εδ. γ' της παρ. 2 του άρθρ. 42 του Ν. 4386/2016.

Προτάθηκε η παροχή διευκρινίσεων εκ μέρους του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων προς όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες ή η εισαγωγή ειδικότερης ρύθμισης, ώστε να υπάγονται οι αλλοδαποί ανήλικοι που φοιτούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και έχουν εγγραφεί με κατατακτήριες εξετάσεις (λόγω έλλειψης βεβαιώσεων φοίτησης από τη χώρα προέλευσης) στο επεικέστερο καθεστώς προαγωγής στην επόμενη

370 <https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.skpnews>.

371 <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.547810>

τάξη που ισχύει για τους μαθητές που προέρχονται από ξένα σχολεία του εξωτερικού³⁷².

Προτάθηκε να σταλεί διευκρίνιση/διορθωτική εγκύκλιος προς τα σχολεία της χώρας, ώστε να μην απαιτούν για την εγγραφή ανήλικων αλλοδαπών αριθμό πρωτοκόλλου αιτήματος που έχει υποβάλει ο κηδεμόνας για τη ρύθμιση του καθεστώτος διαμονής του (ή αριθμό άδειας), όπως υποδεικνύει εγκύκλιος του ίδιου υπουργείου με θέμα: «Ενημέρωση για την ηλεκτρονική Αίτηση Εγγραφής – Δήλωση Προτίμησης μαθητών/τριών για το σχολικό έτος 2018-19».

Προτάθηκε να προβλεφθεί, τουλάχιστον σε ένα μεταβατικό στάδιο εφαρμογής της ΥΑ 139101/ΓΔ4 (ΦΕΚ 3674/28-08-2018), κατ' εξαίρεση δυνατότητα φοίτησης στα εσπερινά ΕΠΑΛ των ενδιαφερόμενων αλλοδαπών παιδιών που είχαν εγγραφεί ήδη. Προτάθηκε η έκδοση εγκυκλίου για να διευκρινιστεί ότι το άρθρ. 13 της ΥΑ 10645/ΓΔ4/2018 δεν επιφέρει τροποποίηση στην υφιστάμενη νομοθεσία, με βάση την οποία ο γονέας που δεν ασκεί την επιμέλεια, αλλά ασκεί το υπόλοιπο της γονικής μέριμνας του τέκνου, δικαιούται πρόσβαση στα στοιχεία της σχολικής κατάστασης του παιδιού-μαθητή. Επίσης, να καταστεί σαφές ότι η με αριθ. Φ7/517/127893/Γ1 εγκύκλιος εξακολουθεί να ισχύει.³⁷³

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Δόθηκαν οι αιτηθείσες οδηγίες προς όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις ΠΕ και ΔΕ, τις Διευθύνσεις ΔΕ και τις σχολικές μονάδες της χώρας, με το υπ' αριθ. πρωτ. 88147/ΓΔ4/30-5-2018 έγγραφο.

Προτάθηκε η απόσυρση του με αριθ. πρωτ. Φ6/415/75191/Γ1 από 4.6.2013 εγγράφου του υπουργείου και η αντικατάστασή του με άλλο, το οποίο δεν θα καταλείπει καμία αμφιβολία σχετικά με την υποχρεωτικότητα της διενέργειας των προβλεπόμενων εμβολίων ενόψει της εγγραφής των παιδιών στην εκπαίδευση, με μόνη αποδεκτή εξαίρεση την περίπτωση ιατρικής αντένδειξης και όχι την αντίθετη επιθυμία του γονέα.

Ζητήθηκε η κατάργηση του αποκλεισμού των φοιτητών που έχουν λάβει μετεγγραφή από το πρόγραμμα οικονομικής ενίσχυσης επιμελών φοιτητών/τριών που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες του ΙΚΥ (ΚΥΑ 54397/Ζ1/29.03.2017).

Ζητήθηκε η εξέταση της διεύρυνσης της λίστας παθήσεων των εκπαιδευτικών ή των συζύγων τους που επιτρέπουν την κατά προτεραιότητα μετάθεση ή τοποθέτηση ή εξαίρεση από τον χαρακτηρισμό τους ως υπεράριθμων (άρθρ. 13 παρ. 1 περ. γ' και 14 παρ. 11 του ΠΔ 50/1996).

& Υπουργείο Οικονομικών

Προτάθηκε³⁷⁴ η τροποποίηση, εξειδίκευση ή ερμηνευτική διευκρίνιση διατάξεων της ΚΥΑ 140832/Ζ1 σχετικά με τη χορήγηση του στεγαστικού επιδόματος φοιτητών, ώστε:

372 Άρθρ. 3 ΠΔ 182/1984, 34 ΠΔ 60/2006 και 45 ΠΔ 68/2014 όπως ισχύουν, αλλά και στο πιο πρόσφατο ΠΔ. 126/2016 (ως προς το Γυμνάσιο).

373 <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.organwtika.507506>

374 <https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.epidoma.515221>

α) να μην προσμετρώνται τα ημιτελή κτίσματα ή τα ακατάλληλα για οίκηση ακίνητα στις «κατοικίες» (που οι γονείς του φοιτητή ή ο ίδιος είναι κύριος ή επικαρπωτής) είτε για τον υπολογισμό του συνολικού εμβαδού κατοικιών είτε για την ύπαρξη κατοικίας στον τόπο σπουδών του φοιτητή, β) να μην αποκλείεται η χορήγηση του επιδόματος όταν οι γονείς του φοιτητή ή ο ίδιος έχουν μόνο ποσοστό συνιδιοκτησίας σε κατοικία στην πόλη των σπουδών του, γ) να διευκρινιστεί ότι ως ετήσιο οικογενειακό εισόδημα λαμβάνεται, σύμφωνα και με τη φορολογική νομοθεσία, το υψηλότερο μεταξύ του δηλωθέντος και του τεκμαρτού, σε καμία δε περίπτωση αυτά τα δύο δεν συναθροίζονται, δ) να νομοθετηθεί η δυνατότητα υποβολής αιτήματος από τη μητέρα του φοιτητή, σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου πατέρα, με σχετική πρόβλεψη στο πληροφοριακό σύστημα. Για τις δε ήδη κατατεθειμένες αιτήσεις, ο Συνήγορος πρότεινε τη διαχείριση αυτών ad hoc εκτός πληροφοριακού συστήματος TAXIS από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ε) να επανέλθει η εφαρμοζόμενη μέχρι πέρυσι πρόβλεψη για τη χορήγηση του επιδόματος σε περίπτωση επιτυχούς εξέτασης του φοιτητή στο ήμισυ των μαθημάτων, ακόμη κι αν αυτά δεν ανήκουν μόνο στο πρόγραμμα σπουδών του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους, αλλά και σε παρελθόντα ή και επόμενα εξάμηνα, στ) να προβλεφθεί η εκπρόθεσμη εξέταση των αιτημάτων των οποίων δεν ολοκληρώθηκε η υποβολή στην ηλεκτρονική εφαρμογή του TAXIS για λόγους που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του δικαιούχου. Για την εξέτασή τους, προτάθηκε να δοθεί η δυνατότητα υποβολής αίτησης του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους κατά την τρέχουσα περίοδο.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με την υπ' αριθ. 89537/Z1/O1.06.18 εγκύκλιο οδηγία του, ανταποκρίθηκε ως προς τη χορήγηση του στεγαστικού επιδόματος σε μητέρα φοιτητή, σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου-πατέρα³⁷⁵. Τα υπόλοιπα ζητήματα ακόμη εκκρεμούν.

1.10. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Προτάθηκε να επανεξεταστούν οι διατάξεις περί εξόρυξης απολιθωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη νομοθεσία για τα παλαιοντολογικά ευρήματα. Επίσης, πριν προχωρήσει οποιαδήποτε ρύθμιση για τη δυνατότητα εξόρυξης απολιθωμάτων για συλλεκτικούς σκοπούς, τονίστηκε ότι είναι αναγκαίο να έχει επιτευχθεί νομοθετικά, διοικητικά και πρακτικά η προστασία των απολιθωματοφόρων θέσεων και ευρημάτων, καθώς η αλόγιστη εξόρυξη και συλλογή τους έχει συχνά ως αποτέλεσμα την καταστροφή μοναδικών για την επιστημονική κοινότητα ευρημάτων.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έκανε εν μέρει αποδεκτές τις προτάσεις του Συνηγόρου σχετικά με την έρευνα και εκμετάλλευση των λατομικών ορυκτών, οι οποίες ενσωματώθηκαν στις διατάξεις του Ν. 4512/18 «Ρυθμίσεις για την εφαρμογή των Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής και άλλες διατάξεις».

Προτάθηκε η έκδοση Υπουργικής Απόφασης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 30 παρ. 9 του Ν. 4178/2013 (ΦΕΚ 174Α/8.8.2013), ώστε να καθοριστεί η διαδικασία επιστροφής

³⁷⁵ <https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.skpnews.521815>

χρημάτων που εκ παραδρομής καταβλήθηκαν κατά τη διαδικασία υπαγωγής αυθαίρετων κατασκευών και εγκατάστασης αυθαίρετων χρήσεων στην αναστολή επιβολής κυρώσεων αυθαίρετων με τους Ν. 4014/2011, 4178/2013 και 4495/2017.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε η με αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/13096/18 (ΦΕΚ 916B/15.03.2018) Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός των περιπτώσεων και της διαδικασίας μερικής επιστροφής χρηματικών ποσών ενιαίου ειδικού προστίμου αυθαίρετων κατασκευών που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις αναστολής επιβολής κυρώσεων των νόμων Ν. 4014/2011, Ν. 4178/2013 και Ν. 4495/2017».

Προτάθηκε η κατάργηση ή η τροποποίηση της εγκυκλίου 49/2000 του ΥΠΕΧΩΔΕ ως προς τις απαιτούμενες αποστάσεις των προσωρινών ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων από κατοικίες, δεδομένου ότι αυτές εξαιρέθηκαν από τις προϋποθέσεις που τέθηκαν με τις παρ. 1 και 2 της υπ. αριθ. 7034/1298/15.03.2000 ΚΥΑ. Ο Συνήγορος τόνισε ότι από το κείμενο της ανωτέρω ΚΥΑ δεν συνάγεται ότι η απόσταση των 150 μ. από κατοικίες αναφέρεται μόνο στις μόνιμες εγκαταστάσεις λούνα παρκ, εξαιρουμένων των προσωρινών. Σκοπός της εν λόγω θέσπισης είναι η αποφυγή θορύβου και οχληρών εγκαταστάσεων, ενώ οι αναφορές της ΚΥΑ περί περιορισμών αφορούν κάθε μορφή και είδος λούνα παρκ και δεν συναρτώνται με τη μόνιμη ή προσωρινή εγκατάσταση των εν λόγω επιχειρήσεων. Η Αρχή επεσήμανε ότι μια εγκύκλιος η οποία δεν εισάγει δίκαιο στην πράξη δεν δύναται να ανατρέψει νομοθετικές διατάξεις, να αντίκειται με σαφήνεια στο περιεχόμενό τους και να περιορίζει το εύρος και τις προϋποθέσεις εφαρμογής τους.

Προτάθηκε η τροποποίηση της υπ. αριθ. ΔΕΠΕΑ/Γ/172335/16.02.2016³⁷⁶ διευκρινιστικής εγκυκλίου, ώστε να μην έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις του Ν. 4122/13, με τις σχετικές διατάξεις του αρχαιολογικού νόμου αλλά και με το σύνολο του προστατευτικού θεσμικού πλαισίου για τη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Από τη γραμματική διατύπωση και τελεολογική ερμηνεία των διατάξεων του Ν. 4122/13 αφενός δεν υφίσταται ουδείς διαχωρισμός στις κατηγορίες των μνημείων (αρχαία ή νεότερα), αφετέρου γίνεται ρητή αναφορά ότι οι ελάχιστες απαιτήσεις δεν θα εφαρμόζονται και σε λοιπά κτίρια τα οποία αποτελούν μέρος παραδοσιακού συνόλου ή διαθέτουν ιστορική αξία ή είναι διατηρητέα, εφόσον η συμμόρφωση με τις προβλέψεις για την ενεργειακή απόδοση θα σήμαινε την αλλοίωση της μορφής και του χαρακτήρα τους. Περαιτέρω, κατά τον αρχαιολογικό νόμο, στα μνημεία εντάσσονται τόσο τα αρχαία ακίνητα όσο και τα νεότερα, άρα η εγκύκλιος της οποίας ζητείται η κατάργηση παρερμηνεύει τις σχετικές έννοιες και αλλοιώνει τις σχετικές διατάξεις τόσο του αρχαιολογικού νόμου όσο και του Ν. 4122/13.

1.11. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Προτάθηκε η ελεύθερη μεταγραφή ανήλικων ερασιτεχνών αθλητών, ακόμη και χωρίς τη συναίνεση του σωματείου από το οποίο ζητούν να μεταγραφούν. Επίσης, προτάθηκε

³⁷⁶ Η εγκύκλιος ορίζει ότι για κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα ή για κτίρια που βρίσκονται εντός χαρακτηρισμένων ιστορικών τόπων ή παραδοσιακών οικισμών απαιτείται η έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης, εφόσον τα κτίρια αυτά δεν αποτελούν μνημεία.

να μην προβλέπεται, όπως οριζόταν σε σχέδιο αθλητικού νόμου, δυνατότητα απαίτησης «αποζημίωσης κατάρτισης» ή υψηλού παραβόλου.

Προτάθηκε η ανάγκη τροποποίησης της υφιστάμενης νομοθεσίας, προκειμένου να καθοριστούν οι προθεσμίες εντός των οποίων οφείλει να γνωμοδοτήσει το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο στις περιπτώσεις απαιτήσεων για αμοιβή παράδοσης κινητού αρχαίου αντικειμένου. Ο Συνήγορος διατύπωσε την άποψη ότι η πρόσφατη εγκύκλιος του υπουργείου³⁷⁷ αποσαφηνίζει τις διατάξεις του αρχαιολογικού νόμου, εντούτοις η διαδικασία παραμένει χρονοβόρα. Τόνισε, επίσης, την ανάγκη ρύθμισης του θέματος επισημαίνοντας ότι δημιουργούνται καταστάσεις οι οποίες προσκρούουν στις αρχές της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των πολιτών, ενώ παράλληλα θέτουν σε κίνδυνο την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας, η προστασία της οποίας αποτελεί υποχρέωση του κράτους και συνιστά συλλογικό αγαθό και μείζον δημόσιο συμφέρον.

1.12. Υπουργείο Υγείας

Προτάθηκε στο πλαίσιο διαχείρισης επειγόντων περιστατικών, οπότε κρίνεται αναγκαία η ιατρική παρέμβαση, προς αποτροπή κινδύνου ζωής ή υγείας του παιδιού, να προσυμφωνηθεί στις μονάδες και να ακολουθείται πρωτόκολλο ενεργειών, που απορρέει από την ισχύουσα νομοθεσία³⁷⁸. Ειδικότερα, προτάθηκε να ακολουθούνται οι ακόλουθες ενέργειες για τη βέλτιστη διασφάλιση του δικαιώματος του παιδιού στην υγεία: α) ο γιατρός διαμορφώνει σχέση εμπιστοσύνης και σεβασμού με τον κηδεμόνα του ανήλικου, παρέχοντας έγκυρη και κατάλληλη ενημέρωση³⁷⁹, ώστε ο νόμιμος εκπρόσωπος του παιδιού να διαμορφώνει ορθή άποψη για τις συνέπειες της άρνησής του και να λαμβάνει την κατάλληλη απόφαση, β) σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης ιατρικής επέμβασης προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος ζωής ή υγείας του παιδιού, υποβάλλεται αίτηση του αρμόδιου θεράποντος ιατρού ή του διευθυντή της κλινικής όπου νοσηλεύεται το παιδί ή άλλου υγειονομικού οργάνου για παρέμβαση του εισαγγελέα (εισαγγελική παραγγελία), γ) σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις, εφόσον η θεραπεία του ασθενή είναι απολύτως επείγουσα, σε σημείο που και η παραμικρή καθυστέρηση να εγκυμονεί σοβαρό κίνδυνο για τη ζωή ή την υγεία του και η άρνηση συναίνεσης να καθίσταται καταχρηστική, επιβάλλεται η αυτόγνωση ιατρική επέμβαση, προς το συμφέρον του παιδιού, η οποία ωστόσο υπόκειται σε δικαστική κρίση για τυχόν αστική ή ποινική ευθύνη, δ) ειδικότερα, σε ευαίσθητα ιατρικά τμήματα (λ.χ. νεογνολογικό), οι προκαθορισμένες διαδικασίες για την υποκατάσταση της συναίνεσης του κηδεμόνα σε κρίσιμες περιπτώσεις, οπότε κρίνεται αναγκαία η ιατρική παρέμβαση, είναι σκόπιμο να διεκπεραιώνονται με ενέργειες της διοικητικής ή/και κοινωνικής υπηρεσίας του νοσοκομείου³⁸⁰ προς συνδρομή του εφημερεύοντος ιατρού, ώστε να συνεχίσει απρόσκοπτα το έργο του.

Προτάθηκε η λήψη μέτρων, για να μην αποχωρίζονται από μπότερες χωρίς επαρκή στοιχεία ταυτότητας τα βρέφη που γεννιούνται σε μαιευτήρια –τα οποία στη συνέχεια παραδί-

377 ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΜ/ΤΑΜΣ/170823/109680/3880/2509/23.06.2017.

378 ΑΚ 1532, 1534 και Ν. 3418/2005, άρθρ. 12 παρ. 3.

379 Άρθρ. 8, 10, 11 του Ν. 3418/2005.

380 Άρθρ. 1534 ΑΚ που προβλέπει την αρμοδιότητα και «άλλου υγειονομικού οργάνου».

δονταν σε ιδρύματα για φιλοξενία-, καθώς και για να υποβοηθούνται οι μπότερες αυτές στην έκδοση ταυτοποιητικών εγγράφων για τις ίδιες και τα νεογνά.³⁸¹

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Κατοχυρώθηκε ειδική παράλληλη διαδικασία για την καταγραφή στα νοσοκομεία των γεννήσεων από μπότερες χωρίς ταυτοποιητικά έγγραφα και για τη ληξιαρχική καταχώρισή τους, χωρίς να αποχωρίζονται τα νεογέννητα από τις μπότερες τους.³⁸²

ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΤΩΝ

Είχε προταθεί από το 2008 η κατάργηση ανώτατου ηλικιακού ορίου για την κάλυψη θέσεων ιατρών ΕΣΥ, θέμα στο οποίο ο Συνήγορος επανήλθε τον Ιανουάριο του 2018.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με το άρθρ. 4 του Ν. 4528/2018 (ΦΕΚ Α΄, 50/16.03.18) η κατάληψη θέσης ειδικευμένου ιατρού ΕΣΥ στους βαθμούς Επιμελητή Β΄ και Α΄ και στον βαθμό του Διευθυντή αποσυνδέθηκε πλήρως από την ηλικία των ενδιαφερομένων.³⁸³

Είχε προταθεί το 2017 η πλήρης απαλοιφή της περιοριστικής προϋπόθεσης που τέθηκε σε εγκύκλιο του υπουργείου για τη χορήγηση γονικής άδειας ανατροφής παιδιού του άρθρ. 50 παρ. 2 του Ν. 4075/12, σύμφωνα με την οποία ο έτερος γονέας πρέπει να απασχολείται εκτός σπιτιού, καθώς δεν έχει έρεισμα στη νομοθετική διάταξη.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Με νέα εγκύκλιο, τον Μάρτιο του 2018, το υπουργείο δι-ασαφίνισε ότι η απασχόληση του άλλου γονέα εκτός σπιτιού δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη λήψη της γονικής άδειας άνευ αποδοχών από ειδικευόμενους ιατρούς.

2. Λοιποί φορείς

2.1. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας

Προτάθηκε η ακύρωση των περιβαλλοντικών όρων που είχε εγκρίνει η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας για την ολοκλήρωση οδικών έργων στα Ιωάννινα. Ο Συνήγορος του Πολίτη είχε διερευνήσει εκτενώς τη νομιμότητα των ενεργειών της διοίκησης όσον αφορά την αδειοδότηση και κατασκευή των οδών Κενάν Μεσαρέ και Βογιάννου την περίοδο 2011 έως 2016. Στο πλαίσιο αυτό, επεσήμανε την έλλειψη νομιμότητας στα συγκεκριμένα έργα, καθώς αυτά κατακερματίστηκαν σε μικρότερα και υλοποιούνταν δίχως αδειοδότηση και μέτρα προστασίας για το περιβάλλον και την ασφάλεια των πολιτών.

Ανταπόκριση της Διοίκησης: Εκδόθηκε η Υπουργική Απόφαση 30353/22.6.2018,

381 <https://www.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.gonikosrolos.511648>

382 Άρθρ. 62 παρ.1-13 Ν.4554/2018.

383 <https://www.synigoros.gr/?i=equality.el.imageworkpublic.498611>

η οποία βασίζεται σε σχετικό έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη και ακυρώνει την πρόσφατη απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας (30073/26.2.2018) με την οποία αδειοδοτήθηκαν περιβαλλοντικά νέα έργα επέκτασης οδοποιίας στα Ιωάννινα, δίχως να αξιολογηθούν και τα παλαιά υφιστάμενα. Το αιτιολογικό της Υπουργικής Απόφασης ταυτίζεται με τις απόψεις της Αρχής, που επισήμανε ότι δεν αξιολογήθηκαν τα αθροιστικά αποτελέσματα της κατασκευής όλων των έργων οδοποιίας, καθώς τμήματα εξ αυτών απαλλάχτηκαν από τη διαδικασία Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)³⁸⁴. **Είχε προταθεί**, επιπλέον, η εκπόνηση ενιαίας Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για το σύνολο των έργων του οδικού δικτύου, ώστε να αξιολογηθούν τα αθροιστικά αποτελέσματα από την κατασκευή τους. Ωστόσο, η συγκεκριμένη Υπουργική Απόφαση κρίνεται αναμφισβήτητη ως βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΕΠΙ ΣΧΕΔΙΩΝ ΝΟΜΟΥ

1. Παρατηρήσεις στο σχέδιο νόμου «Επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής» (Ν. 4587/2018)

Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέθεσε τις παρατηρήσεις του επί του σχεδίου νόμου «Επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής», οι οποίες βασίζονται στην πολυετή και συνεχή ενασχόλησή του με ποικίλα θέματα προσφύγων και μεταναστών, ήτοι θέματα υποδοχής, διαδικασιών ασύλου, αδειών παραμονής, ένταξης κ.ά., με σκοπό να συμβάλει στη βελτίωση των προτεινόμενων ρυθμίσεων.³⁸⁵

Διατυπώνοντας μια γενική παρατήρηση επί της αρχής, ο Συνήγορος επισήμανε ότι η «πρόσφατη όξυνση της προσφυγικής κρίσης», η οποία, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου, αποτέλεσε τη γενεσιουργό αιτία που καθιστούσε αναγκαίες τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, δεν φαίνεται να συνάδει με τα επίσημα στοιχεία για τους αριθμούς εισόδου παράτυπων μεταναστών/αιτούντων άσυλο στη χώρα. Στην Ειδική Έκθεση «Η πρόκληση των μεταναστευτικών ροών και της προστασίας των προσφύγων - Ζητήματα διοικητικής μεταχείρισης»³⁸⁶ η Αρχή είχε τονίσει ότι η διαχείριση του μεταναστευτικού/προσφυγικού φαινομένου χρήζει πάγιων και συνεκτικών ρυθμίσεων, ιδίως όσο απομακρυνόμαστε από την έξαρση των μεικτών ροών του 2015, δεδομένου ότι τα ζητήματα υποδοχής, στέγασης, διαδικασιών ασύλου κ.λπ. είναι πλέον πιο προβλέψιμα και επομένως διαχειρίσιμα. Συνεπώς, η αντιμετώπιση του μεταναστευτικού φαινομένου

384 <https://www.synigoros.gr/?i=quality-of-life.el.pznews.512454>

385 <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.541460>

386 <https://www.synigoros.gr/?i=human-rights.el.files.434102>

στα τέλη του 2018 με όρους έκτακτης ανάγκης εμφανίζεται ως εσωτερική αντίφαση της ανάγκης συνεκτικής οργάνωσης της διοίκησης. Η δε παράταση του καθεστώτος εκτάκτου ανάγκης που συνεπάγεται ad hoc ρυθμίσεις και επιτρέπει διαδικασίες, ιδίως σε ό,τι αφορά την επιλογή αναδόχων για υπηρεσίες και αγαθά, κατά παρέκκλιση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, αναδεικνύει τις αδυναμίες στην εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης, με στόχους και χρονοδιαγράμματα υλοποίησής τους που να τηρούνται.

Ως προς τις επιμέρους ρυθμίσεις, ο Συνήγορος εξέφρασε τον προβληματισμό του σχετικά με: α) την εκ των υστέρων νομιμοποίηση συμβάσεων μίσθωσης, β) την κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας σύναψη δημοσίων συμβάσεων από τους εμπλεκόμενους φορείς (υπουργεία, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ κ.λπ.) για την κάλυψη των αναγκών μεταναστών και προσφύγων και γ) την κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας απόσπαση ή πρόσληψη προσωπικού για την αντιμετώπιση εκτάκτων και επειγουσών αναγκών, που προκύπτουν από τη διαχείριση των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών. Τέλος, ο Συνήγορος τόνισε την ανάγκη να ληφθούν σοβαρά υπ' όψιν τα πρακτικά προβλήματα που δημιουργούνται για τα θεμελιώδη δικαιώματα από τον τρόπο που εφαρμόζεται η Κοινή Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας με την επιβολή του γεωγραφικού περιορισμού στα νησιά.

2. Επισημάνσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του νομοσχεδίου «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των ΟΤΑ [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας ΥΠΕΣ» (Ν. 4555/2018)

Ο Συνήγορος, στο πλαίσιο της αρμοδιότητας ελέγχου και διαμεσολάβησης σε θέματα που ανάγονται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τις επιχειρήσεις αυτών, με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας, προέβη σε επισημάνσεις επί του νομοσχεδίου για το Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι», το οποίο κατατέθηκε στις 4.7.2018 και στη συνέχεια αποτέλεσε τον Ν. 4555/2018³⁸⁷.

Ο Συνήγορος επισήμανε ότι στο σχέδιο νόμου δεν πραγματοποιείται κωδικοποίηση και συστηματοποίηση της νομοθεσίας σχετικά με τα θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αντίθετα διαπιστώνεται ότι οι περισσότερες ρυθμίσεις αποτελούν είτε τροποποιήσεις είτε αντικαταστάσεις είτε προσθήκες του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης»). Επιπλέον, σε συγκεκριμένες διατάξεις προβλέπεται η έκδοση μεγάλου αριθμού Υπουργικών Αποφάσεων και λοιπών Κανονιστικών Πράξεων, προκειμένου αυτές να τεθούν σε εφαρμογή. Τα ανωτέρω δεν συνάδουν με τις αρχές της καλής νομοθέτησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο άρθρο 2 του Ν. 4048/2012.

Η Αρχή τόνισε ότι το σχέδιο νόμου οφείλει να αντιμετωπίσει τα ζητήματα της Τοπικής

387 ΦΕΚ Α' 133/19.7.2018.

Αυτοδιοίκησης με το πνεύμα και τις επιταγές του σήμερα και να μην αποτελεί έναν ραπάρχη στον οποίο προστίθενται συνεχώς νέες διατάξεις, ενώ διατηρούνται παράλληλα άλλες, παλαιότερες και παρωχημένες.

Υπογράμμισε επίσης ότι η χώρα μας, επιδιώκοντας την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), οφείλει να θέσει τις προτεραιότητες της αναφορικά με την Ατζέντα 2030 και να εφαρμόσει αποτελεσματικά τους ΣΒΑ μέσα από την κατάλληλη προσαρμογή τους στις εθνικές προτεραιότητες και ανάγκες. Η Ατζέντα 2030 προωθεί την ενσωμάτωση και των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης –κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική– σε όλες τις τομεακές πολιτικές, ενώ παράλληλα προάγει τη διασύνδεση και τη συνοχή των σχετικών με τους ΣΒΑ πολιτικών και νομοθετικών πλαισίων. Η μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που επιδιώκει την εμπάθυνση της δημοκρατίας, την ενίσχυση της συμμετοχής και τη βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των ΟΤΑ, δεν μπορεί να μη διαπνέεται από τις αρχές που διατρέχουν την Ατζέντα 2030.

Τέλος, ο Συνήγορος εξέφρασε την άποψη ότι, υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η περαιτέρω εξέταση και η επεξεργασία του σχεδίου νόμου ήταν αναγκαίες και προέβη σε αναλυτικό σχολιασμό επί του συνόλου των άρθρων, παραθέτοντας παράλληλα συγκεκριμένες διαπιστώσεις και προτάσεις βελτίωσης.

Το σύνολο των παρατηρήσεων του Συνηγόρου είναι αναρτημένο στην επίσημη ιστοσελίδα της Αρχής³⁸⁸.

3. Οι θέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη επί του νομοσχεδίου «Μέτρα για την Προώθηση των Θεσμών της Αναδοχής και Υιοθεσίας» (Ν.4538/2018)

Ο Συνήγορος, με γνώμονα την προστασία του συμφέροντος του παιδιού, όπως περιγράφεται στο άρθρ. 3 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού³⁸⁹, υπέβαλε τις παρατηρήσεις του επί του σχεδίου νόμου «Μέτρα για την Προώθηση των Θεσμών της Αναδοχής και Υιοθεσίας», το οποίο στόχευε να ανταποκριθεί στην υπαρκτή ανάγκη βελτιώσεων στους θεσμούς της αναδοχής και της τεκνοθεσίας για την προστασία των παιδιών που δεν έχουν οικογένεια ή που για το συμφέρον τους πρέπει να απομακρυνθούν από αυτή και στην ανατροπή του υφιστάμενου μοντέλου ιδρυματικής προστασίας τους.

Με τις παρατηρήσεις της η Αρχή επισήμανε περιπτώσεις στις οποίες οι ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου δεν εξυπηρετούσαν με τον καλύτερο τρόπο τη διαφαινόμενη, θετική, αρχική πρόθεση των συντακτών του. Ο Συνήγορος επίσης σημείωσε ότι ο όρος «υιοθεσία» είναι μάλλον παρωχημένος, καθώς δεν ανταποκρίνεται ετυμολογικά στη νομική και κοινωνική πραγματικότητα, και επισήμανε ότι στο πλαίσιο της ανάγκης εκσυγχρονισμού της συγκεκριμένης νομικής ορολογίας προτιμότερη είναι η χρήση του όρου «τεκνοθεσία».

Επίσης παρατήρησε ότι, ως προς την ουσία του, το ως άνω σχέδιο φαινόταν να προκαλεί σύγχυση μεταξύ αναδοχής του Αστικού Κώδικα και αναδοχής προβλεπόμενης στο ΠΔ 86/2009, μεταξύ ιδιωτικής και κρατικής, δεν προέβλεπε επαρκώς διαφοροποιημένες προϋποθέσεις για τη συγγενική αναδοχή και, ως αποτέλεσμα, επέτεινε τη σύγχυση μεταξύ αναδοχής και τεκνοθεσίας.

388 <https://www.synigoros.gr/resources/20180713-paratiriseis-stp-kleisthenis.pdf>

389 Ν. 2101/1992.

Υπό το πρίσμα αυτό, προχώρησε σε ειδικότερες επισημάνσεις επί συγκεκριμένων άρθρων του σχεδίου νόμου υποβάλλοντας προτάσεις νομοτεχνικών βελτιώσεων³⁹⁰.

4. Παρατηρήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη στο σχέδιο νόμου για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (Ν. 4540/2018)

Ο Συνήγορος, βάσει των ειδικών αρμοδιοτήτων του και της πολυετούς ενασχόλησής του με θέματα διαδικασιών ασύλου, υποδοχής αιτούντων άσυλο και αλλοδαπών, προέβη στην υποβολή αναλυτικών παρατηρήσεων στον υπουργό και στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής με τίτλο «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ (αναδιατύπωση 29.6.13) σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία κ.ά. διατάξεις». Σκοπός της Αρχής ήταν να συμβάλει στη νομοθετική πρωτοβουλία προς την ορθή ενσωμάτωση της σχετικής Ευρωπαϊκής Οδηγίας και των εγγυήσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων των αιτούντων, προβαίνοντας παράλληλα σε συνοπτικά σχόλια και για την πρόταση τροποποίησης του Κώδικα Μετανάστευσης.

Ο Συνήγορος επισήμανε ότι το κεφάλαιο που αφορά την προσαρμογή της εσωτερικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2013/33/ΕΕ είναι πολύ αρτιότερο νομοτεχνικά του προηγθέντος το 2016 και πληρέστερο σε εξειδικεύσεις των όρων και συνθηκών υποδοχής των αιτούντων άσυλο. Επιπλέον, ενσωμάτωσε κάποιες από τις βασικές προτάσεις του Συνηγόρου, ωστόσο άλλα σημεία έρχζαν βελτίωσης.

Επίσης, ο Συνήγορος προέβη σε επισημάνσεις σε ό,τι αφορά τις τροποποιήσεις στις διαδικασίες ασύλου³⁹¹ και σχολίασε τις τροποποιήσεις του Κώδικα Μετανάστευσης³⁹² αποτιμώντας κάποιες ως θετικές για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών, εκφράζοντας ωστόσο προβληματισμούς και επιφυλάξεις για άλλα ζητήματα, τα οποία παρέθεσε αναλυτικά³⁹³.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

1. Ειδική Έκθεση «Έσοδα δήμων και κράτος δικαίου»

Ο Συνήγορος του Πολίτη τον Ιανουάριο του 2018 δημοσίευσε την Ειδική Έκθεση με τίτλο «Έσοδα δήμων και κράτος δικαίου», με θέμα την επιβολή και είσπραξη των δημοτικών εσόδων, βάσει των διαπιστώσεων και των συμπερασμάτων στα οποία έχει καταλήξει κατά τη διάρκεια της εικοσάχρονης ενασχόλησής του με την εφαρμογή της αρχής του κράτους δικαίου στο πεδίο του τοπικού φορολογικού συστήματος.

Στην Έκθεση παρουσιάστηκαν περιπτωσιολογικά τα βασικότερα ανταποδοτικά τέλη, δημοτικοί φόροι, εισφορές και πρόστιμα (τέλη καθαριότητας, ύδρευσης, τέλη επί των ακαθαρίστων εσόδων, τέλη χρήσης κοινόχρηστων χώρων, τέλη κατασκευής αποχετευτικών αγωγών και δικτύων ύδρευσης, ΤΑΠ, εισφορά σε χρήμα, πρόστιμα ΚΟΚ) και

390 <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.508897>

391 Ν. 4375/2016.

392 Ν. 4251/2014.

393 <https://www.synigoros.gr/?i=kdet.el.news.495164>

αναδείχθηκαν οι αδυναμίες των βασικών νομοθετικών κειμένων και των διοικητικών πρακτικών που υιοθετούν οι δημοτικές υπηρεσίες για την επιβολή και την είσπραξή τους, οι οποίες επηρεάζουν τη σύννομη επιβολή τους και κλονίζουν την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τις οικονομικές υπηρεσίες των δήμων.

Μέσα από την περιπτώσιολογία των αναφορών σκιαγραφήθηκαν η πολυπλοκότητα, η ασάφεια και η αντιφατικότητα του θεσμικού πλαισίου των δημοτικών εσόδων, καθώς και οι χρόνιες παθολογίες των ΟΤΑ και της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες οδηγούν στην υπονόμευση του δημοσίου συμφέροντος και του κράτους δικαίου. Αποτέλεσμα της παθολογίας αυτής είναι η πρόκληση αντιδράσεων και διενέξεων των δημοτών με τις υπηρεσίες, οι οποίοι λόγω των αδυναμιών του θεσμικού πλαισίου θέτουν συχνά υπό αμφισβήτηση τη νομιμότητα των σχετικών πράξεων και την αμεροληψία των δημοτικών αρχών, αρνούμενοι να ανταποκριθούν στην υποχρέωσή τους, είτε προσφεύγοντας στη δικαιοσύνη είτε καταφεύγοντας σε αδιαφανείς τρόπους τακτοποίησης των οφειλών, με επιπτώσεις για τα οικονομικά των δήμων. Παράλληλα, καταφέρθηκαν οι λόγοι για τους οποίους παρεμποδίζεται η σύννομη επιβολή και είσπραξη των δημοτικών εσόδων και διατυπώθηκαν προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας αυτής³⁹⁴.

Η Ειδική Έκθεση παρουσιάστηκε στο Δημαρχείο Θεσσαλονίκης στις 9.2.1018 στο πλαίσιο σχετικής ημερίδας, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι της πολιτείας, της δικαιοσύνης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, του πανεπιστημιακού χώρου και δικηγορικών συλλόγων.

Παρουσιάστηκε επίσης στη Λάρισα στις 30.3.2018, με τη συμμετοχή του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας και του Προέδρου της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (ΠΕΔ) Θεσσαλίας.

Τέλος, ημερίδα και συνέντευξη Τύπου για την παρουσίαση της Ειδικής Έκθεσης φιλοξένησε στην Πάτρα η ΠΕΔ Δυτικής Ελλάδας στις 25.4.2018, με τη συμμετοχή αιρετών της τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και στελεχών των οικονομικών υπηρεσιών των δήμων των ΠΕΔ Δυτικής Ελλάδας, Ηπείρου και Πελοποννήσου.

2. Ειδική Έκθεση «Κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών για οφειλές προς το Δημόσιο»

Τον Σεπτέμβριο του 2018 ο Συνήγορος δημοσίευσε Ειδική Έκθεση με τίτλο «Κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών για οφειλές προς το Δημόσιο», στην οποία επισημαίνονται προβληματικά σημεία τόσο του ίδιου του νομοθετικού πλαισίου όσο και της πρακτικής εφαρμογής του.

Στην Έκθεση επισημαίνονται ιδιαίτερα το στοιχείο του αιφνιδιασμού της διαδικασίας τόσο κατά των ίδιων των οφειλετών όσο, ιδίως, κατά αλληλεγγύως ευθυνόμενων προσώπων και κληρονόμων, τα προβλήματα που ανακύπτουν κατά την κατάσχεση κοινών λογαριασμών, η κατάσχεση ενισχύσεων κοινωνικού, προνοιακού ή ειδικού χαρακτήρα, η ελλιπής, κατά την άποψη της Αρχής, εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων για παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η απόφαση έπεται χρονικά της επιβληθείσας κατάσχεσης, θέματα σχετιζόμενα με την υποχρέωση αναγωγής αναδρομικά καταβαλλόμενων ποσών στα έτη που αφορούν και ειδικότερα ζητήματα της κατάσχεσης για οφειλές σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης.

Στο πλαίσιο της Ειδικής Έκθεσης προτάθηκε μια σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων με

394 <https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.files.479564>

σκοπό τη γενική προστασία των προνοιακών και κοινωνικών ενισχύσεων, αλλά και των αγροτικών επιδοτήσεων μέχρι ενός ύψους, καθώς και η τροποποίηση συγκεκριμένων διατάξεων του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας με σκοπό τον περιορισμό του αιφνιδιασμού των καθ' ύλην εκτέλεση³⁹⁵.

Η Ειδική Έκθεση παρουσιάστηκε σε ημερίδα με θέμα «Κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών για οφειλές προς το Δημόσιο» που διοργάνωσε ο Συνήγορος στις 29.10.2018, με τη συμμετοχή στελεχών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, της Ένωσης Καταναλωτών «Η Ποιότητα της Ζωής» (ΕΚΠΟΙΖΩ), της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) κ.ά. ●

395 <https://www.synigoros.gr/?i=state-citizen-relations.el.files.529835>

